

De Dorpsschoolmeester

EEN VERHAAL

door J. DE LIEFDE

'S GRAVENHAGE, A. BERENDS.

Mid denording
22 maj 6

DE DORPSSCHOOLMEESTER.

EEN VERHAAL

DOOR

J. DE LIEFDE.

'S-GRAVENHAGE. — A. BERENDS.

Alles in het dorp, zoo oud als jong, lag nog in rustigen slaap verzonken. Daar rees de zon achter het dennenbosch omhoog, en millioenen dauwdruppels schitterden in haar eerste stralen. Hier en daar hoorde men het schel klinkende gekraai van een haan, en de leeuwrikken fladderden hoog in de lucht en zongen blijmoedig hun morgenlied; maar in het dorp bleef nog een plechtige stilte heerschen. Daar kraakte de huisdeur van een eenvoudige woning nabij het kerkhof, en een nog tamelijk jonge man kwam naar buiten. Binnen in het huisje hoorde men op zachten, dringenden toon zeggen: »Lieve man! knoop uw rok dicht, want anders zult gij nog verkouden worden; de morgenlucht is scherp en op den toren trekt het geweldig; neem u toch goed in acht." De jonge man knikte slechts met het hoofd; een gelukkig lachje vertoonde zich op zijn bleek gelaat, terwijl hij in zichzelf zeide: „Goede vrouw!"

De jonge man was de schoolmeester van het dorp. Hij was ongeveer twee-en-dertig jaar oud, en had een lange en magere gestalte. Zijn gelaat was zeer bleek, alleen een klein gedeelte van zijn ingevallen wangen was als door de koorts rood geverfd. De morgenkoelte speelde door zijn dunne, blonde lokken, zijn blauwe lippen beefden van de koude, maar zijn oogen schitterden, terwijl hij ze naar den hemel hield geslagen en de verbleekende en wegstervende sterren nastaaarde. Onze schoolmeester vouwde zijn handen en hief zijn anders door zorgen nedergebogen hoofd omhoog. Het was, alsof hij met zijn blikken in den hemel wilde

doordringen. En in een innig gebed stortte hij zijn hart uit voor den Redder uit alle nood en gevaar.

De kleeding van onzen schoolmeester zag er allesbehalve fijn, ja bijna armoedig uit. Een zwarte rok, die reeds jaren dienst gedaan scheen te hebben, omsloot zijn magere gestalte en een korte, zwarte broek, die in denzelfden toestand verkeerde, voltooide zijn kleedij.

Langzaam wandelde hij tusschen de graven van het kerkhof naar de kerkdeur. Plotseling bleef hij stilstaan bij een onopgesmukt, eenvoudig graf. Wie zou er onder dien aardhoop liggen? Niet het minste teeken wijst ons den naam van hem aan, die daaronder rust. Wie is hij, wiens betrekkingen zóó arm zijn, dat zij den afgestorvene niet eens een eenvoudige grafsteen hebben kunnen geven? Onder dien groenen aardhoop rust de vader van onzen jongen schoolmeester. Hij was ook eens schoolmeester van het dorp geweest en rustte nu midden onder zijn leerlingen van zijn moeilijken arbeid uit. De zoon had zijn vader zeer liefgehad, maar had toch geen gedenksteen op zijn graf kunnen laten plaatsen, — want hij was te arm. Hij had een vrouw en vier kinderen en voor het dagelijks geven van zes à acht uur onderwijs, behalve vrij wonen, slechts twee honderd gulden inkomen. Het is te begrijpen, dat dit geld geheel opging voor brood en de noodzakelijkste kleederen en hij daarvan geen kosten maken kon voor het graf van zijn geliefden vader. Maar tranen, tranen der liefde waren er gestort en bijna dagelijks werd er een frissche handvol heidebloemen, en zoolang het kleine tuintje van den armen schoolmeester nog een bloem opleverde, ook andere bloemen op het graf nedergelegd. Ook thans vloede er menige traan langs de magere wangen van den jongen man, terwijl hij in het natte gras nederknielde. De zon wierp juist haar eerste stralen over den lagen muur van het kerkhof op den zoon en op het graf van den vader beide. Onze schoolmeester bad eenvoudig het „Onze Vader”. Hij bad eerst stil voor zich

heen, maar toen hij aan de vierde bede gekomen was: „*Geef ons heden ons dagelijksch brood!*” hief hij zijn handen naar omhoog en wrong ze, terwijl de tranen langs zijn wangen liepen. O, indien gij ooit als wees, als huisvader of als verlatene, bedroefd en hongerend op uw knieën hebt gelegen, en gebeden hebt: „Geef ons heden ons dagelijksch brood!” dan kunt gij gevoelen, hoe onze arme schoolmeester te moede was. Een oprecht, innig gebed echter verkwikt en versterkt, en zoo ging het ook met onzen schoolmeester. Hij stond eindelijk op en ging met verhaasten tred naar de kerkdeur. Nadat hij de deur met den grooten, roestigen sleutel geopend had, trad hij de kerk binnen, waarna hij de torentrap opklom. Voordat hij echter het klokkentouw greep, waardoor hij de bewoners van het dorp tot den arbeid en het gebed moest oproepen, liet hij door het toren gat zijn blik over het landschap weiden. Hij zag neder op de heerlijke weiden, op de kleine daarheen stroomende beek, op de hutten der dorpsbewoners en der boeren uit den omtrek, op de stille graven op het kerkhof, dat daar aan zijn voeten lag, en de gedachte kwam onwillekeurig in zijn hart op: hoe schoon heeft God toch alles gemaakt, hoe dankbaar moesten wij niet zijn voor Zijn oneindige goedheid.

Hij moest zijn hart luchten en zong op blijmoedigen toon het lied:

O goedheid Gods, nooit recht geprezen,
 Heet hij een mensch, dien Gij niet treft?
 Hoe snood ondankbaar moet hij wezen,
 Die 't hart niet vroolijk tot u heft.
 Neen, alles aan God dank te weten,
 Zij steeds mijn plicht, mijn werk, mijn lied,
 De Heer heeft nimmer mij vergeten;
 Vergeet, mijn ziel! den Heer' ook niet.

Toen greep hij het klokkentouw en luid klonken de toonen door de frissche morgenlucht. Nadat de heer Hermans, — zoo heette de meester — zijn taak volbracht en nog eens den

omtrek had overzien, klonm hij den torenttrap weder af en keerde naar zijn woning terug.

In het zoogenaamde park naast het oude heerenhuis zat een oud heer op een tuinbank. Zijn gansche houding, de vurige blik zijner oogen, zijn grijze baard, de ridderorden op zijn borst en zijn houten been bewezen duidelijk, dat hij een krijgsman geweest was. En dit was ook zoo; het was de gepensioneerde majoor, jonkheer Von Biederman, heer van het riddergoed en van het dorp, waar de heer Hermans als schoolmeester geplaatst was. Hij rookte juist zijn ochtendpijpje en keek met inwendig genoegende rookwolkjes na, die hij in de morgenlucht omhoog blies. Vóór hem stond een heel eigenaardig persoon; hij scheen half tuinman, half bediende, half soldaat, en half vriend van den ouden majoor te zijn. Het was de huisknecht van den majoor, een voor hem onmisbaar persoon, de korporaal Semmelman. Hij was ook niet jong meer, had met den majoor al de veldtochten van het jaar 1796 af mede gemaakt, driemaal diens leven gered, was eerst zijn stalknecht, vervolgens zijn beste soldaat geweest en eindelijk korporaal geworden. Het metalen kruis en de twee gouden medailles op zijn borst kenmerkten den ouden soldaat, en het litteeken op zijn linkerwang stond hem in het geheel niet kwaad. Hij had die wonde bekomen van een franschen kurassier, toen hij zijn majoor uit het midden eener hoop vijanden had verlost. Het sloofje, dat hij nu voor zijn rijbroek droeg, toonde echter duidelijk aan, dat de korporaal tegenwoordig andere werkzaamheden had dan gevechten bij te wonen. Hij was op het heerenhuis zoowat van alles: hij was rentmeester, tuinman, jager, diende tot gezelschap van den ouden majoor, kortom, hij was voor dezen geheel en al onmisbaar. De majoor, wiens drie zonen in den

bevrijdingsoorlog hun leven voor het vaderland gegeven hadden, was wel een door en door goedhartig man, maar die niet veel van gezelschap hield en zich gaarne aan zijn herinneringen overgaf. Daar nu niemand beter dan korporaal Semmelman, die sedert meer dan dertig jaar niet van zijn zijde geweken was, hem zijn daden en handelingen kon helpen herinneren, was niemand ook beter geschikt om hem gezelschap te houden dan zijn oude dienaar, en hij noemde dezen dan ook zijn besten vriend. De vrouw van den majoor had nu en dan wel iets op onzen Semmelman aan te merken, maar moest toch toegeven, dat het een eerlijk en trouw dienaar was, die zeer aan haar man was gehecht. Zoo leefde dus dit drietal rustig en stil, maar ook tevreden en gelukkig voort. Buiten de gewone huishoudelijke zaken, die door Semmelman bijna geheel alleen bestuurd werden, behandelde hij met den majoor nog veel op het gebied van godsdienst en staatkunde. Zij lazen samen de couranten, die slechts tweemaal per week en dan in een groot pakket geregeld aankwamen, gingen naar de kerk en bezochten ook soms de school. Des Zondags werd de namiddag gewoonlijk besteed aan het bespreken van de 's morgens gehoorde preek. Semmelman vooral was ook een bijzonder liefhebber van orgelspel. Hij meende in alle opzichten recht te hebben over de muziek te oordeelen, vooreerst, omdat hij een broeder had gehad, die als trompetter in den slag bij Bautzen gevallen was, en ten tweede, omdat hijzelf eens, toen de laatste trompetter van zijn eskadron dood voor hem nederviel, diens trompet had gegrepen en met alle kracht den aanval had geblazen. De schoolmeester Hermans stond daarom bij hem hoog in aanzien, en wanneer hij over hem sprak, duidde hij hem altijd aan met den titel van onzen „heer voorzanger en organist”. Ook de majoor was den schoolmeester zeer genegen, en zou gaarne in het kleine schoollokaal verbetering aangebracht hebben, indien hij er maar geld genoeg voor gehad had. Want met de geldelijke

middelen was het in het oude heerenhuis niet zeer gunstig gesteld; het landgoed was reeds zwaar belast en bracht slechts weinig op, want vernieuwingen, die toch dikwijls ook verbeteringen zijn, waren in het oog van onzen majoor en zijn trouwen Semmelman een gruwel. Zooals vader, grootvader en overgrootvader de bearbeiding van het landgoed hadden doen geschieden, werd het ook door den majoor gedaan, en al wat nieuw was, alle nieuwe uitvindingen en verbeteringen op het gebied der landbouwkunde, waren in zijn oogen slechts kwakzalverij.

De majoor nu zat op zijn tuinbank, en rookte zijn morgenpijpje. Semmelman stond voor hem en maakte, terwijl hij sprak, levendige gebaren met zijn armen.

„Ja, respect moest men voor ze hebben, dat is zoo,” zeide hij. „Kinderen waren het nog, niet meer dan kinderen. Maar zij hielden zich knap, ~~heer-majoor~~; die 14 en 15jarige knapen vochten als jonge leeuwen. Ik denk nog altijd aan die gebeurtenis in de slag bij Bautzen. Ik kommandeerde toen een piket. Wij waren met ons negenen huzaren, allen ferme kerels, die het kruit al zoo dikwijls geroken hadden, dat ze voor geen klein gerucht meer vervaard waren. Eensklaps werd er van achter een pijnboom een haan overgehaald; het is mij, alsof ik het op dit oogenblik nog hoor. Paf! daar knalde het schot, maar het trof niet. De kinderen konden toen nog niet schieten, later konden zij het beter. Wij stelden ons in postuur, en zagen van achter den ouden boom drie voltigeurs te voorschijn springen, die als bezetenen schreeuwden: *Vive l'empereur! à bas les Prussiens!*¹⁾ Het waren slechts kinderen, die bij geen van ons allen vergeleken konden worden. De lange Willem, — gij herinnert u hem immers wel, ~~heer-majoor~~? — riep ons toe: „Die arme Franschen zullen niet lang meer hoezee roepen. Ik riep hen nog toe: „kinderen, geeft u over! gij kunt immers niets uitrichten,

1) Leve de keizer! Weg met de Pruisen!

drie tegen negen." Daar treedt een voorop en zegt: „Nooit, nooit, Pruis! wij vechten! wij sterven! Vive l'empereur!" Nu ging het er op los. Paf! daar lag de lange Willem morskoud; wij houwen op hen in, de kinderen vechten als kerels en er moesten eerst nog twee van onze goede kameraden vallen, voor hun vuur tot zwijgen was gebracht. Geen Franschman viel ons levend in handen; zij waren allen dood, en meer dan een van ons was nog gewond. Stervend riepen die kinderen nog: Vive l'empereur!" Ja, die voltigeurs waren knappe jongens!"

„Goed zoo, Semmelman! goed zoo; hij, die zijn vijand eert, eert zich zelf," antwoordde de oude majoor op goedkeurenden toon, terwijl hij den korporaal zijn hand toestak. „Maar de onzen waren ook zoo; brave jongens! bijna nog kinderen." Een paar tranen rolden bij deze woorden over zijn witten knevel en de tabakswolken werden dichter en grooter.

De beide grijsaards zwegen nu een geruimen tijd. Semmelman deed, alsof hij naar den top van den ouden lindenboom zag, waaronder de majoor zat, en deze scheen naar den kerktoren van het dorp te kijken, maar beiden zagen naar den hemel en schenen hun zonen, vrienden en krijgskameraden daar te zoeken. Semmelman was de eerste, die het stilzwijgen afbrak.

„Heer majoor," zeide hij, „er zijn gisteren avond couranten gekomen en ook nog twee brieven."

„Zoo, dat is goed," antwoordde de majoor, „wij hebben sedert acht dagen geen couranten ontvangen. Maar brieven? twee brieven, zegt gij? Van welke plaats komen ze?"

„De eene is van Berlijn, dat heb ik aan den stempel gezien."

„Zoo, van Berlijn! en de andere?"

„Van Hamburg."

„Van Hamburg? Van Maagdenburg, wilt gij zeggen."

„Nee, heer majoor, van Hamburg."

„Maar ik ken geen enkel mensch in die groote zeestad."

„Dat doet er niets toe, de brief komt van Hamburg, dat staat vast.”

„Nu, ga dan heen en breng ze hier; want ik ben nieuwsgierig, wie mij toch uit Hamburg schrijft.”

Semmelman spoedde zich naar het heerenhuis en bracht weldra een dik pak couranten, benevens de twee bewuste brieven.

„Die van Berlijn is van onzen advocaat, ~~heer~~ majoor! Hij is niet gefrankeerd en het adres is nauwelijk te lezen, dus kan hij van niemand anders zijn. En deze is van Hamburg.”

De majoor beschouwde nauwkeurig het zegel, dat van een wapen voorzien was, greep in zijn zak, haalde er zijn bril uit, zette die op zijn neus, brak den brief open en las. Semmelman brandde van nieuwsgierigheid en hield zijn oog voortdurend gevestigd op den brief. Plotseling riep de majoor uit:

„Semmelman! Semmelman! wel, wel, wat een genot! Loop spoedig naar mijn vrouw en laat alles goed in orde brengen; twee logeerbedden in de ronde kamer, de beste, die zij heeft. De herder moet een goed, doch vet beest uitzoeken en gij moet er op uit, want wij moeten patrijzen hebben, een vette karper en een kapoentje. O, welk een vreugde! Begrijp eens; mijn goede, oude vriend Stein de oude ritmeester van de groene huzaren, wil mij bezoeken. Ge herinnert je hem toch nog wel? Hij is in Indië geweest, brengt zijn neef mede, wil dien aan den koning voorstellen, wil dienst nemen, ik weet niet wat al meer; mijn hoofd duizelt er van! Semmelman, breng alles goed in orde, hoor! Toon eens, wat je kunt,” zeide de majoor en stond tegelijk op. „Geef acht, Semmelman,” vervolgde hij, „orders opvolgen, patrijzen schieten, een schaap slachten, karper vangen, mijn uniform poetsen, de manschappen voortjagen — mijn vrouw zal ik de boodschap zelf wel brengen — alles gezwind, hoor! Hedenmiddag tusschen vier en vijf uur rukken de gasten aan. Rechtsomkeert! Voorwaarts! Marsch!”

Bij deze woorden marcheerden de beide oude soldaten

uit den tuin. Semmelman ging naar de schaapskooi en de majoor klom de eenigszins vervallen trappen van het heerenhuis op, om zijn vrouw op te zoeken. De brief uit Berlijn en de couranten bleven in der haast op de tuinbank liggen, en zouden misschien geheel in het vergeetboek geraakt zijn, indien een daglooner ze niet op het heerenhuis gebracht had.

Wij brengen onze lezers thans in de woning van den schoolmeester Hermans. Niettegenstaande de groote nood, ja de drukkende armoede, waarin het gezin verkeert, ziet alles er rein en helder uit. De wanden zijn wel is waar eenvoudig geel geschilderd, maar toch zeer zuiver gehouden, en de vloer is met zand bestrooid. In het midden van het vertrek staat een groote eikenhouten tafel, misschien wel een oud erfstuk, en daarop ligt een gestopt, maar schoon tafelkleed. Aan het eene venster staat de werktafel van den heer Hermans, waarop een Bijbel, een muziekboek en een menigte schrijfboeken liggen. Aan het andere venster staat de naaitafel van zijn vrouw. Het is te zien, dat de werkzame vrouw dikwijls op deze plaats werkt; hier ziet men een stapel gestopte en aangebreide kousen, daar een pak hemden, verderop weder een mandje met werk, waaraan reeds begonnen is. Aan den muur hangt een oude viool, en op de kroonlijst boven de deur staat de bibliotheek van den schoolmeester. Een oude rustbank, met blauw en witgestreept linnen overdekt, een latafel van notenhout, waarin zich de weinige kostbaarheden en herinneringen der arme schoolmeestersfamilie bevinden, benevens vier stoelen maken het verdere huisraad uit. Aan den haard brandt een vroolijk vuurtje en dicht erbij staat een kan met koffie en een pot met melk. Aan de naaitafel zit een jonge vrouw van ongeveer acht-en-twintig jaar ijverig te werken. Haar vingers zijn onophoudelijk in beweging. Zij heeft nog schoone trekken hoevel zij er zeer vermagerd en bedrukt uitziet. Haar dichte,

zwarte haardos is eenvoudig gescheiden. Haar gelaat is zacht van uitdrukking, maar teekent zwaarmoedigheid, al staan haar oogen ook helder en vriendelijk. Het is geen blozend gelaat meer en toch heeft zij iets innemends en schoons.

De heer Hermans kwam juist de kamer binnen.

„Wel, lieve vrouw, zoo ijverig reeds bezig? Het is immers nog te donker; gij zult uw oogen weer bederven,” zeide hij.

„O neen, lieve man, zie, ik heb mij gehaast, en krijg, als God het belieft, morgen de hemden klaar van de majoorvrouw; begrijp eens, zes stuks, daar krijg ik dus wel een heelen daalder voor, en dan krijgt onze Gustaaf een nieuwe broek. Zie, lieve man, dat maakt mij zoo gelukkig blijde.”

„Lieve, beste vrouw! Neen, waarlijk, ik ben niet arm; ik bezit een oneindig grooten schat; ik heb u immers!” riep de heer Hermans uit, terwijl hij zijn vrouw omhelsde.

„Maar zie eens, hoe onoplettend ik geweest ben,” riep zijn vrouw eensklaps uit; „nu denk ik er eerst aan, dat gij nog geen koffie gehad hebt. Kom, laat ik u eens gauw een kopje inschenken.” Dit zeggende, spoedde zich de jonge vrouw naar den haard, nam de blank geschuurde tinnen kan en schonk haar echtgenoot een kopje in.

„Maar, lieve vrouw! drinkt gij niet mede!” vroeg de heer Hermans.

„Neen!” antwoordde zijn vrouw op vriendelijken toon, „ik drink melk met de kinderen, want de koffie schijnt mij niet goed meer te bekomen.”

„Wel, dat verwondert mij,” hernam de heer Hermans, „gij houdt er anders zooveel van.”

Zijn vrouw deed, alsof zij deze opmerking niet hoorde, en verliet spoedig het vertrek. De heer Hermans zette het kopje, dat hij reeds aan den mond gebracht had, weder neer en ging naar den haard, om te zien of er meer melk dan gewoonlijk was, omdat zijn vrouw nu met de kinderen mede zou drinken; — maar er was niet meer dan anders.

„Ha, ha!” riep hij uit, „nu merk ik het! Ik zou op die wijze alléén koffie drinken, en mijn vrouw niets krijgen! Neen, dat zal niet gebeuren.” Gejaagd liep hij het vertrek op en neder. De tranen kwamen hem in de oogen, en de ingeschonken koffie werd al kouder en kouder, maar hij dronk er toch niet van. Daar hoort hij zijn vrouw weder den trap opkomen, en met een blijmoedig gelaat uitroepen:

„Nu, lieve man! raad eens, wat ik in mijn boezelaar heb! Maar ik zal het u maar zeggen, want gij raadt het toch nooit: drie eieren! begrijp eens: drie eieren! Al onze kippen hebben gelegd; daar zal ik u morgen eens lekker van laten smullen. Maar wat zie ik? Hebt gij uw koffie nog niet uitgedronken?”

„Ik doe het niet, vrouw! of gij moet met mij mede drinken,” zeide de schoolmeester.

„Neen, Hermans!” antwoordde zij, „ik heb u immers reeds gezegd, dat ik de koffie niet goed meer verdragen kan; ik zal voortaan met de kinderen melk drinken.”

„Ja, om het geld voor de koffie uit te winnen,” zeide de heer Hermans treurig, „o, ik weet het wel! Maar neen! ook ik zal geen koffie meer drinken, dan zullen wij nog meer uitwinnen.”

„Neen, gij moogt, gij moet u dit laatste en eenige genot niet ontzeggen.”

„Mijn beste vrouw! spreek er niet meer over. Morgen zullen wij beginnen om in het geheel geen koffie meer te drinken, is dat niet goed?”

Weenend stemde zijn vrouw eindelijk er in toe. Een oogenblik daarna verliet zij weder het vertrek om naar haar werk te zien, of ook wel om haar ontroering te verbergen. De heer Hermans begaf zich naar de kleine kamer, waar zijn vier lieve kinderen lagen, die nog rustig sliepen en droomden. Hij verlustigde zich in de beschouwing van hun lieve gezichtjes en terwijl hij zijn oogen omhoog hief, bad hij vurig: „Heere, geef ons heden ons dagelijks brood.”

't Was in den middag, de school ging uit. Van alle kanten hoorde men het geklos der klompen van de dorpsjeugd, die uit het schoollokaal stroomde. Lachend en elkander toeroepend, verspreidden zich de kinderen bij troepjes naar alle kanten. In het schoolvertrek stond de heer Hermans met van koorts gloeiende wangen tegen een venster geleund. Zijn dagwerk was voor heden afgelopen; hij kon nu een weinig rust nemen en die had hij ook noodig.

De heer Hermans zag de kinderen bedroefd na. Hij was geheel uitgeput; van tijd tot tijd legde hij de hand op de borst, terwijl een drooge, holle hoest zijn gelaat pijnlijk deed verrekken. De arme schoolmeester had veel zorg en had van zijn jeugd af zorg gehad. In het vorige jaar was hij zoo ongelukkig geweest zijn eenige koe te verliezen, en om zich een ander aan te schaffen had hij van den rijken molenaar zestig gulden moeten leenen, met belofte ze in het voorjaar terug te zullen geven. Nu was het overmorgen de bepaalde dag, en hij had geen cent kunnen overgaren. Hij had gespaard, hij had zich ontberingen getroost, maar alles had niets gebaat. Eerst werd Leentje, zijn jongste dochtertje, ziek; het liet zich ernstig aanzien en dus moest de dokter uit de naburige stad komen. Drankjes enz., alles kostte zooveel! Toen werd de heer Hermans zelf ziek; wellicht door zorg en smart, en door zijn bijna onafgebroken waken. En dat kostte weder geld.

„Overmorgen is het dag,” fluisterde hij bij zichzelf. „O, hoe zwaar zal mij de weg naar de molen vallen. Wat zal de molenaar wel zeggen? Misschien, ja, wel zeker bijna neemt men mij alles af, wat ik nog bezit, mijn koe en mijn boeken!”

Heete tranen vloeiden langs de ingevallen wangen van den armen schoolmeester. Plotseling klonk met heldere stem het schoone lied door het stille, eenzame schoolvertrek:

Wie maar den goeden God laat zorgen,
 En op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
 Is bij Hem veilig en geborgen,
 Dien redt hij god'lijk, wonderbaar.
 Wie op den hoogen God vertrouwt.
 Heeft zeker op geen zand gebouwd."

Het was de vrouw van den schoolmeester, die zachtjes het vertrek was binnengetreden. Toen zij haar man zoo treurig had zien zitten, had zij, om hem te bemoedigen en op te beuren, zijn lievelingslied aangeheven. De heer Hermans zag zijn vrouw teeder aan, maar de tranen vloeiden nog altijd langs zijn wangen, want, terwijl hij haar aanzag, dacht hij aan de ontberingen, die zijn geliefde gade zich moest getroosten. Zijn vrouw ging echter voort met het geheele lied te zingen en begon het volgende vers:

Treedt vroolijk voort op 's Heeren wegen,
 En neem uw plicht getrouw in acht,
 't Wordt eind'lijk alles u ten zegen,
 Wanneer gij biddend daarop wacht.
 Wie steeds geloovig op Hem ziet,
 Begeeft, verlaat Hij eeuwig niet.

„Ja! dat is zoo,” zeide de heer Hermans terwijl hij weende en lachte, tegelijk; hij, die van God zulk een trouwe, godvruchtige vrouw ontvangen heeft, zal ook al het andere van Hem bekomen.”

Bij deze woorden omhelsde hij zijn vrouw, en spoedde zich toen de deur uit, in de vrije natuur. Het was hem te eng in het kleine huis, hij had lucht noodig. Hij ging, zoo spoedig als zijn zwakke borst dit gedoogde, naar het naburige bosch en zette zich daar onder een ouden eik neder. De zon schoot haar laatste stralen over het bosch, alsof zij niet van de boomen scheiden kon. De heer Hermans liet zijn door zorg beneveld hoofd op zijn hand rusten en zag

vol vrees naar den molen, in de nabijheid van de murmelende beek. „Ach,” dacht hij, „wat zal het overmorgen zijn!”

Daar draafde dicht voor hem heen een ruiter den weg op naar het dorp! Witte vlokken schuim vlogen van den bek van het moedige dier, dat kuchte en hÿgde van den verren rit; maar de scherpe sporen van den ruiter lieten het dier geen rust en binnen weinige minuten waren paard en ruiter verdwenen. De vlugge ruiter had de gedachten van den heer Hermans voor eenige oogenblikken afgeleid; hij stond op en keek den ruiter achterna. Toen hij hem niet meer zien kon en naar zijn zitplaats wilde terugkeeren, schopte hij met den voet tegen iets aan; hij bukte, en zag een rood-lederen brieven tasch in het gras liggen. Hij raapte haar op, en bevond, dat zij zeer zwaar was.

„Deze brieven tasch moet die ruiter zeker verloren hebben. Wat is zij zwaar! daar zal zeker wel veel geld in zijn,” zeide de schoolmeester in zichzelf. „Zou ik er verkeerd aan doen, met er eens in te zien?”

„Neen,” zoo dacht hij verder, „daardoor eigen ik mij immers niets toe, en ik vind misschien den naam van den eigenaar.” Dit denkende, opende hij de tasch; maar wat stond hij verbaasd over den schat, dien zij bevatte: een heele hoop munt- en bankbiljetten, ver over de drie duizend gulden!

„Ach,” zuchtte hij, „kon ik van dit geld slechts zestig gulden afnemen; hoe gelukkig zou ik niet zijn! Zou ik ze nemen? Niemand ziet het; ik ben immers alleen?” Maar eensklaps schrikte hij op van zijn eigen gedachten. „Groote God!” riep hij uit. „Ben ik, die van der jeugd aan in Uw Woord en in Uw vreeze onderwezen en opgevoed ben, en over wien Gij U in genade hebt willen ontfermen, zoo diep geschonken; dat ik zoo iets denken kan? Neen, overmorgen na schooltijd ga ik naar de stad en zal de tasch bij den ~~hoofdbetenaar van~~ politie brengen, opdat zij spoedig weer den eigenaar in handen kome. O, Heere God, Vader in den hemel!” bad hij verder, „verlaat mij niet, leid mij

niet in verzoeking, maar verlos mij van den booze." Daarop verborg hij den rijken schat weder in de tasch en keerde naar het dorp terug.

Daar was het intusschen buitengewoon levendig geworden. Voor het oude heerenhuis stond een groote reiswagen met vier paarden en een prachtig opgetuigd rijpaard. Rijk gekleede dienaars waren bezig groote koffers en kostbare reisbenoodigheden in het heerenhuis te dragen, en op eenigen afstand stonden de dorpelingen nieuwsgierig dit voor hen vreemde schouwspel aan te staren. De schooljeugd had zich iets dichter bij gewaagd, en stond met open mond te staren naar alles, wat er te voorschijn kwam, en toen zich een neger met zijn zwarten kroeskop, roode, dikke lippen en sneeuwwitte tanden liet zien, gaven zij door luid geschreeuw hun verwondering te kennen.

„Een zwarte man! een neger! o Wat ziet hij er zwart uit!" zoo riepen de jongens. „En wat zit er veel goud op zijn rooden rok!"

De neger scheen door de algemeene opmerkzaamheid, die hij tot zich trok, eenigermate gestreeld te zijn en bleef nog een oogenblik bij den wagen staan. De kinderen werden al vroolijker en vrijmoediger en een van de grootste knapen waagde het zelfs, hoewel nog eenigszins aarzelend, om naar den neger toe te gaan en hem in zijn gitzwarte oogen te zien.

„Gij goed kind zijn, niet bang voor zwarten man wezen, mij geven de hand, klein man," zeide de neger, die Cesar heette, „Cesar lief hebben, goed kind."

„O neen! ik ben niet bang voor u," antwoordde de knaap, „al ziet gij er ook zwart uit. Onze meester heeft ons geleerd, dat negers ook menschen zijn, dikwijls veel beter dan de blanken, en..."

„Uw meester goed man zijn, zeer goed man, gij hem lief hebben moet."

„Ja zeker, mijnheer neger," zeide de jongen, „wij hebben hem allen hartelijk lief."

„Nu goed kind weder werken, gij altijd trouw en goed zijn, goed kind zijn, altijd doen, wat goed meester zegt. Goedendag.”

De neger gaf daarop den knaap de hand en ging toen het heerenhuis binnen. Dadelijk daarop werd de knaap door al zijn speelgenooten omringd.

„Hebt gij met den neger gesproken? wat zeide hij wel? hoe sprak hij? welke taal heeft hij gesproken? was hij vriendelijk?” klonk het van alle kanten. „Stoffel, Stoffel, zeg dan toch wat.”

„Ja, ik heb met hem gesproken,” zeide Stoffel nu, terwijl hij zich in postuur stelde.

„Maar wat zeide hij dan toch? vertel het ons eens.”

„Hij heeft mij een hand, neen! hij heeft mij twee handen gegeven; hij zeide, dat onze schoolmeester een zeer goed man was, naar wien ik luisteren moest, en dat ik niet bang moest zijn, ik”

„Wel, Stoffel! hoe kon hij dat zeggen? Kent hij den meester dan? Wel, dat moeten wij dadelijk aan meester vragen, dan zal hij ons wel iets van dien neger vertellen.”

Dit vond algemeen bijval en het geheele troepje kinderen begaf zich op weg naar het schoollokaal.

De heer Hermans was thuisgekomen. De verzoeker had hem nog eens op den weg aangevallen, maar deze had moeten wijken. Hij sloot de brieven tasch in de latafel weg en trad de kinderen, aan wien het te zien was, dat zij hem moesten hebben, te gemoet.

„Wel, wat wilt gij, lieve kinderen?” vroeg hij.

„Toe, lieve meester,” zeide een klein meisje, „vertel ons eens wat van den neger, die zoo straks bij mijnheer de majoor gekomen is.”

„Ja, als gij dat eens zoudt willen doen, meester,” zeide een oudere knaap, „van uw goeden vriend, van den neger uit Afrika.”

De heer Hermans moest onwillekeurig lachen.

„Hij heeft aan Stoffel gezegd Stoffel heeft met hem gesproken,” riepen de kinderen door elkander.

„Hij heeft Stoffel een hand gegeven,” zeide de zuster van Stoffel eenigszins trotsch.

„Ja zeker, dat heeft hij,” zeide een der knapen „en toen heeft hij gezegd, dat Stoffel naar u hooren moest.”

„Zoo, zoo,” zeide de heer Hermans lachend. „Nu, ik ken dien neger wel niet, maar na alles, wat ik van u over hem gehoord heb, schijnt hij mij toe een goed en verstandig mensch te zijn. Ik heb u reeds dikwijls in de school gezegd, dat er onder de volken, welke een andere kleur hebben dan wij, ook goede, brave menschen, ja, zelfs vele Christenen zijn. En nu ziet gij, dat dit zoo is. De neger was verbaasd, dat Stoffel niet bang voor hem was; en daar Stoffel tot hem zeide, dat de blanke kleur het hart nog niet verandert, en dat er ook onder de zwarten vele oprechte Christenen zijn, begreep hij wel, dat ik ook nog wel andere goede dingen zou leeren en daarom zeide hij, dat ik een goede meester was. Overmorgen vroeg zal ik u veel van de negers en van hun levenswijze verhalen; maar nu kan ik niet, lieve kinderen. Gij weet, dat ik nog heel zwak ben na mijn laatste ziekte en veel spreken hindert mij nog. Gaat daarom nu heen, kinderen, en denkt maar niet zooveel om den neger, dat gij daardoor uw avondgebed vergeten zoudt, of niet de noodige aandacht er bij zoudt hebben.”

De kinderen wenschten den meester goeden nacht en gingen heen; de heer Hermans ging den roestigen sleutel van de kerkdeur halen, klom den torentrap op en luidde de avondklok. Hij vertelde zijn vrouw niets van de gevonden brievenstasch; maar voordat hij naar bed ging, sloot hij de oude latafel nog eens open en keek er naar, of zij er nog lag. Des Maandags, nadat hij zijn moeilijke boodschap bij den molenaar zou hebben afgelegd, zou hij naar de stad gaan en het gevondene aldaar afgeven.

»De molenaar zal wel menschelijk met mij handelen;” sprak hij bij zichzelf. „Hij is immers rijk en zal nog wel een jaar willen wachten. Wie weet, hoe de Heere nog

uitredding zal geven. Hij heeft immers tot nu toe geholpen!" Met deze gedachten sliep onze schoolmeester in. De Heere zou zijn kind niet tevergeefs op Zijn hulp en bijstand doen wachten. In zijn slaap droomde de meester, dat hij met zijn kinderen in een priëel zat, en genotvol zijn pijpje zat te rooken. Zijn kinderen waren netjes en fatsoenlijk gekleed; het jongste meisje stond met saamgevouwen handjes voor haar moeder, en leerde zijn lievelingslied: „Wie maar den goeden God laat zorgen". Op de tuintafel dampte in mooie kopjes de smakelijke koffie en een hoop koekjes lag op een keurigen, porceleinen schotel. Zijn vrouw was niet meer armoedig gekleed en hij hoorde van uit den naburigen stal het vroolijk geloei van twee koeien; terwijl een dienstbode voortdurend heen en weder liep. Vóór hem lag de Bijbel opengeslagen, waaruit hij de zijnen had voorgelezen. O, wat voelde hij zich gelukkig! Hij ademde eens zoo ruim, en lachte in zijn slaap.

Wij zullen den armen schoolmeester laten slapen en hem niet wakker maken, maar eens naar het huis van den majoor gaan.

In de beneden-verdieping van het oude heerenhuis, in een rijk, maar ouderwetsch gemeubileerde kamer, zat een oud heer op een met juchtleider overtrokken canapé. Hij scheen niet in een zeer goeden luim te zijn, want hij schudde af en toe zijn wit gepoederd hoofd, zag somber voor zich heen en trok het fluweelen mutsje, dat hij op het hoofd had, van het eene oor naar het andere. Tegenover hem in een leuningstoel zat in een achtelooze houding een flinke jonge man, die in de ontevredenheid van den ouden heer scheen te deelen.

„Eduard! Eduard!" zoo begon de oude heer, „gij hebt mij door uw onachtzaamheid een groot en niet weder goed te maken leed veroorzaakt."

„Maar, beste oom! ik heb de brieven tasch zeer nauw-

keurig in mijn valies gepakt. Ik had hem nog, toen ik dicht bij het dorp was, dus moet ik hem op weg verloren hebben. Maar was er dan zooveel geld in, oom, dat gij er zoo ontevreden over zijt?"

„Och, wat spreekt gij van geld! Dat verlies zou mij niet zoozeer spijten, hoewel ik met die drie duizend gulden nog veel goed had kunnen doen; maar 't is om die papieren, welke ik er in geborgen had. Gij weet niet, hoeveel van deze papieren voor u en voor mij afhangt. 't Waren alle stukken, die op onze afkomst betrekking hadden. Waardoor zult gij nu bewijzen, dat gij graaf Von Stein zijt? Waardoor zullen wij ons nu in een land, waar wij bijna onbekend zijn, als de eenige, rechtmatige erfgenamen der goederen van uw vader doen gelden? Zie, dat is het grootste ongeluk; geld hebben wij nog genoeg.”

„Ach! wist ik maar, waar ik hem verloren had,” zeide nu Eduard; „ik heb op mijn heelen tocht geen enkel mensch ontmoet, ik zou hem dus nog wel terug kunnen vinden.”

„Moeielijk, moeielijk, Eduard,” zeide de oude heer, „zij zal wel altijd verloren blijven.”

„Beste oom! vergeef het mij, dat ik u, wien ik naast God alles verschuldigd ben, door den portefeuille te verliezen zooveel verdriet heb gedaan!”

„Och, mijn beste jongen, voor mij hindert het zooveel niet; ik ben oud en afgeleefd en spoedig zal de Heere mij wellicht tot Zich nemen; maar gij, gij hebt veel verloren. Niet, dat ik ondankbaar hoop te worden jegens God, Die boven verdienste ons nog zooveel tijdelijke middelen schonk, dat wij onbekommerd de toekomst kunnen tegengaan. Maar wat mij het meest bedroeft, is, dat wij nu de middelen niet meer in handen hebben, om ons te doen wettigen als de graven Von Stein en onze goederen, die zoo lange jaren aan ons geslacht behoord hebben, in bezit te nemen.”

„Maar onze gastheer herkende u immers dadelijk, zoodra wij gisteren hier aankwamen?” zeide zijn neef.

„Dat is wel waar,” antwoordde de ritmeester, „maar het getuigenis van onzen vriend, hoe eerlijk en rechtschapen majoor Von Biederman ook zij, is in zulke gewichtige omstandigheden niet genoeg. En bovendien, wie kent u? wie zal in den vroegeren knaap den jongen man herkennen?”

„Is het dan zoo zeker, dat wij de brieven tasch niet terug zullen vinden? Kan een eerlijk, braaf man haar niet gevonden hebben? Als ik zelf eens ging zoeken door denzelfden weg terug te rijden?”

„Dan zou het een heele tref zijn, als ge haar vindt, Eduard. Neen, dan is het nog beter, dat ik morgen laat bekend maken, dat er een brieven tasch verloren is, en dat de eerlijke vinder niet alleen het daarin geborgen geld, maar nog duizend gulden daarenboven tot belooning zal ontvangen, indien hij haar terugbrengt. Dat zal misschien beter gaan.”

„Ik denk, dat de tasch nog wel terecht zal komen, oom!” zeide Eduard.

„Ik niet,” zeide de graaf. „Maar kom, Eduard, laat ons nu weder naar onzen gastheer gaan; hij zal zeker reeds lang op ons wachten.”

De oude heer was werkelijk de graaf Von Stein. Na den bevrijdingsoorlog was hij plotseling door den dood van een familielid, die in Indië zijn fortuin gemaakt en belangrijke schatten bijeengezameld had, van een arm officier een rijk man geworden. In het testament van den overleden bloedverwant stond echter, dat de erfgenamen alleen dan in het bezit van de nalatenschap konden komen, wanneer zij naar Indië kwamen en daar ten minste tien jaar bleven. Hoewel de graaf Von Stein liever in zijn vaderland gebleven was, was toch de nalatenschap te aanzienlijk en de zaak daarom al te aanlokkelijk, om niet aan die voorwaarde te gaan voldoen, en daar hij niet gehuwd was, nam hij van zijn bloedverwanten en vrienden afscheid en begaf zich op reis. De jongste zoon van zijn broeder, een knaapje van zes jaar, waarvan de ritmeester zeer veel hield, en waarover hij peet

was, ging met hem mede, want na zijn dood zou deze zijn erfgenaam zijn. Vele jaren waren er sedert dien tijd verloop; eindelijk deed de liefde tot het vaderland oom en neef weder naar Duitschland terugkeeren. Hier was intusschen ook veel veranderd. Zijn broeder, de vader van zijn pleegzoon, was gestorven en zijn oudste zoon was hem spoedig in het graf gevolgd. Zoo was Eduard dus ook de erfgenaam van al de goederen zijns vaders. Maar nu had hij met de verloren brieven tasch ook al de brieven, documenten en papieren verloren, die hem als zoon van den overleden graaf konden wettigen, en daarom was het best te begrijpen en het hun niet ten kwade te duiden, dat beide heeren in geen goede luim waren.

De majoor deed alles, wat in zijn vermogen was, om zijn gasten op te vroolijken, en de ritmeester trachtte zooveel mogelijk zijn spijt te verbergen en een opgeruimd gelaat te toonen. Eduard sprak zeer weinig en Semmelman was de eenige, die het gesprek aan den gang hield.

„Maar, mijn waarde korporaal!” zeide de ritmeester eindelijk, „waarmede houdt gij u op zon- en feestdagen bezig, wanneer toch de huiselijke bezigheden zooveel mogelijk blijven rusten?”

O, dat zijn schoone, heerlijke dagen voor ons, heer ritmeester. Wij gaan 's morgens eerst naar de kerk, om daar het aangezicht des Heeren te zoeken met de gemeente en Hem den lof en den dank toe te brengen; die Hem toekomt. O, het is zoo heerlijk, met elkander een psalm aan te heffen tot eere en lof van den Schepper! En onze schoolmeester weet zoo schoon het lied der gemeente met zijn orgelspel te begeleiden!”

„Zoo? gij schijnt wel een kenner te zijn; bespeelt gij zelf ook het orgel?”

„Dat zou wel mooi gaan,” zeide de oude majoor lachende, „de hand, die een dertig jaar de sabel gevoerd heeft, is niet zoo buigzaam meer; neen! mijn vriend Semmelman

heeft zijn muziek alleen op een oorlogsinstrument geleerd."

„Dan zijt gij misschien, voordat gij bij de cavalerie kwaamt, trommelslager geweest, is het niet zoo, Semmelman?" vroeg de ritmeester schertsende.

„Dat is ook wat moois; om dat te denken," bromde Semmelman, „ik ben altijd cavalerist geweest; ik zou ook nooit voor het kalfsvel geschikt geweest zijn; maar mijn broeder, dat was een kerel in zijn tijd! Die was trompetter bij de kurassiers."

Het geheele gezelschap begon te lachen over dezen uitval, en Semmelman moest eindelijk zelf ook mede lachen.

„Toch moet ik opmerken, broeder!" zeide de majoor eindelijk, „dat Semmelman mij eens door zijn muzikale talenten uit de handen van een geheel eskadron huzaren gered heeft, en dat kan iedere muzikant niet. Maar laat ons daarover zwijgen; Semmelman zou al te ijdel worden, als ik dat nog eens ging vertellen.

„Maar om op de schoolmeester terug te komen," vervolgde de majoor, „Semmelman heeft niet te veel van hem gezegd. Wij hebben aan hem een uitstekend organist en een degelijk onderwijzer. Het is jammer, dat ik niet in staat ben om zijn positie wat te verbeteren. De man is niet sterk van gestel, heeft vrouw en vier kinderen, en moet, behalve het bespelen van het orgel en het klokluiden, nog meer dan dertig uur onderwijs in de week aan de dorpsjeugd geven, waarvoor hij niet meer heeft dan twee honderd gulden, behalve vrij wonen."

„Maar dat is toch verschrikkelijk!" zeide Eduard. „In Indië verdient de geringste bediende zelfs veel meer."

„Daarvan kan de man toch onmogelijk leven," viel de ritmeester in. „Die menschen moeten wel honger lijden."

„Wat zal ik zeggen," antwoordde de vrouw van den majoor. „Het is een geluk voor hem, dat hij een werkzame vrouw heeft, die er nog eens wat bij tracht te verdienen. En al is dat niet veel, alle kleine beetjes helpen toch. De

laatste paar jaar heeft de man echter veel tegenspoed gehad. Eerst is zijn koe gestorven, de eenige, die hij had; daarna is zijn jongste kind ernstig ziek geworden, en toen dat weer aan de beterhand was, is hijzelf gaan liggen. Hij moest zelfs . . .”

Semmelman had onder dit gesprek voortdurend met zijn voeten over den grond zitten schuiven en allerlei leelijke gezichten getrokken.

De majoor, die dit opgemerkt had, viel daarom zijn vrouw in de rede, en zeide: „Houd toch op met zulke rare gezichten te trekken, oude jongen! Wij zijn hier immers onder goede vrienden. We weten allemaal wel, dat ge het goed meent. We spreken immers geen kwaad van onzen schoolmeester? Kom, geef mij de hand!”

Semmelman greep de hem aangeboden hand en drukte die aan zijn borst, terwijl tranen van blijdschap en van schaamte over zijn gebruinde wangen vloeiden.

„Ge moet weten, waarde Stein!” vervolgde de majoor na een oogenblik, „dat, toen een jaar geleden de koe van den meester stierf, deze, daar hij er niet buiten kon, een andere moest koopen. Daar hij er bijna niets voor bezat, leende hij van den rijken, maar gierigen molenaar een zestig gulden, met belofte ze in het voorjaar terug te zullen geven.

„Toen echter kort daarop eerst zijn kind en later hijzelf ziek werd, was er aan sparen niet te denken. Wat doet onze Semmelman nu? Hij zoekt uit al zijn zakken, uit alle hoekjes en gaatjes een zestig gulden bij elkaar, gaat naar den molenaar en betaalt de schuld van den meester. En nu wil hij morgenochtend, daar overmorgen de laatste termijn van uitstel verstreken is, de kwitantie, voordat de kerk begint, op het koraalboek van den meester neerleggen, opdat deze, als hij aan het spelen gaat, eens heel opgewekt en met blijdschap in het hart het gezang der gemeente moge begeleiden.”

„Bravo, Semmelman! Bravo!” riep de ritmeester uit. „Ge zijt een flinke kerel. Waarlijk, mijn waarde gastheer, ik be-

nijd u. Wanneer men zulke vrienden en dienaars heeft, dan mag men zich gelukkig noemen. Ik wil morgen zelf ook met uw schoolmeester kennis maken. Naar alles, wat ik van hem gehoord heb, moet hij een degelijk man zijn, een waar christen. Zou ik hem niet in een of ander kunnen helpen en ondersteunen? Ja, dat zal ik doen, dat zal ik met liefde doen."

De zwaarmoedige, treurige stemming der beide logeergasten was gaandeweg geheel verdwenen. Nog lang zaten de vrienden bij elkander. Eerst laat in den avond zochten gasten en gastheer hun legersteden op, en weldra waren allen in een diepe rust.

Het was nog geen zes uur geslagen, of de heer Hermans ging reeds naar den toren. Hij had goed geslapen, en in den droom en in den slaap was de Heere met hem geweest. Met nieuwen moed en vertrouwen op God was hij ontwaakt.

"De molenaar zal toch wel christelijk met mij handelen; hij kent mij toch, hij weet immers zelf, dat de ziekten en de vele onvoorziene uitgaven, daardoor ontstaan, mij verhinderd hebben de zestig gulden te besparen," zoo dacht hij en hij gevoelde zich meer bemoedigd dan ooit. Zijn geheele houding toonde, dat hij welgemoed was. Zijn tred was veerkrachtiger, dan zij in lang geweest was. De zon scheen ook zóó vroolijk over de groene weiden; de leeuwerikken verhieven zich zóó jubelend in de lucht, en de dauwdruppels schitterden in het zonlicht als waren het diamanten, terwijl de rijke graanvelden als de golven eener zee door den westenwind heen en weder bewogen werden, dat het gezicht op al die heerlijkheid wel tot opgeruimdheid en dankbaarheid jegens den Schepper moest stemmen. Toen de heer Hermans van den toren dan ook dit alles zag en opmerkte, werd hij bewogen en dankte

Hem, Die dit alles zoo schoon gemaakt had. Niettegenstaande zijn armoede gevoelde hij zich op dit oogenblik rijk en gelukkig in zijn God. Met een blij gemoed begon hij aan zijn werk. Wat klonken die klokketonen plechtig en toch zoo vroolijk over het kleine dorp! Het luiden viel hem thans volstrekt niet moeilijk en opgeruimd ging hij naar beneden, om zich voor de godsdienstoefening voor te bereiden. Op het kerkhof trof hij zijn vrouw aan; zij was bij het graf van haar vader geweest en had er een handvol versche bloemen op gelegd.

Zijt gij reeds zoo vroeg bij de hand, lieve vrouw?" vroeg de meester.

„Ja, Hermans," antwoordde zijn vrouw, „ik heb bij het graf voor u en onze kinderen gebeden, en dit gebed heeft mij bijzonder gesterkt; ik heb nieuwen troost en nieuwen moed gekregen. De molenaar zal u niet plagen; hij is rijk, heeft drie kinderen op de school en weet zeer goed, welke tegenspoeden wij gehad hebben en wat zieken kosten."

De schoolmeester kon niet nalaten zijn vrouw mede te deelen, wat hij dien nacht gedroomd en met hoeveel opgewektheid hij dien morgen zijn taak verricht had.

Onder dit gesprek hadden de beide echtgenooten de deur van hun buisje bereikt; en zij verlaten hen hier om korporaal Semmelman in het oude beerenhuis eens weder op te zoeken. Deze lag nog in bed toen de klokketonen over het dorp weerklonken, maar was toch reeds wakker.

„Wel, wel, Semmelman, gij luiaard," zeide hij bij zichzelf, „toe, er uit! 't Is boog tijd om op te staan." Na God gedankt te hebben voor Zijn bewaring gedurende den nacht en om Zijn zegen gevraagd te hebben, bleef hij nog een oogenblik zitten. „O, Heere God," dacht hij, „wat onderscheidt mij toch van zooveel duizenden anderen. Boven bidden en denken bebt Gij het steeds wel met mij gemaakt en niet met mij gedaan naar mijn vele overtredingen tegen u. Zonder zorg voor de toekomst leg ik mij ter ruste, en zonder dat ik be-

zorgd behoef te zijn voor mijn dagelijksch brood, sta ik weder op. Wanneer ik daarbij onzen heer voorzanger en organist eens vergelijk, een man, die veel waardiger is dan ik ben, en die in zijn pink meer kennis heeft, dan ik in mijn gansche lichaam! Maar hij zal vandaag toch een vroolijken dag hebben! Doch hoe zal ik die zaak nu aanleggen met die kwitantie? Hoe zal ik die, zonder dat hij het bemerkt, in de kerk op zijn koraalboek leggen? Kom aan, korporaal, nu eens goed nagedacht! Ik kan ze zelf niet wegbrengen; want iedereen kent mij. Wacht eens, nu ben ik er! Daar is niemand beter voor geschikt dan onzen Cesar, onzen zwarte. Die moet dat zaakje eens netjes opknappen. Bravo! dat is afgedaan. En nu nog eens over het verdere gedacht. Na het ontbijt gaan wij naar de kerk. Nu, ik denk, dat onze gasten wel met genoeg naar onzen predikant zullen luisteren. Zoo iets hoort men niet overal en ook niet alle dagen. En over het orgelspel van onzen schoolmeester zullen zij ook wel voldaan zijn. Dan gaan wij..."

"Semmelman!" klonk op eens uit het benedenvertrek de stem van den majoor.

"Om u te dienen, heer majoor!" antwoordde hij onmiddellijk, terwijl hij snel de trappen afliep. Hij vond zijn heer in geen vroolijke stemming en de reden daarvan werd hem eerst duidelijk, toen hij op de lessenaar van zijn meester een brief van diens advokaat zag liggen. De majoor liep of liever hinkte zijn kamer op en neder; uit zijn mooien, meerschui- men pijp stegen zulke dikke wolken op, dat men werkelijk aan het einde van het vertrek noch de majoor, noch den meerschui men kop, maar niets anders dan rook zag. Semmel- man werd angstig; zoo had hij zijn heer in lang niet gezien.

"Semmelman," riep deze eindelijk, zich tegenover zijn dienaar en vriend plaatsende, „ik arme, oude man zal nog wel uit dit oude huis, waar mijn voorouders reeds zoolang gewoond hebben, verjaagd worden; Semmelman! mijn oude vriend! dat smart mij."

„Dat verhoede God, heer majoor; maar zoover zijn wij er nog niet aan toe, daar wij . . .”

„Nu, zie dan eens hier, oude kameraad,” viel de majoor hem in de rede. „Ik had ook gedacht, dat het nog wel een poosje zou duren, voordat wij voor de rechtbank zouden opgeroepen worden. Doch deze heer, — dit zeggende greep hij den brief — wil het anders. Maar lees het slechts zelf! 't Is niet om over te komen.”

Semmelman doorliep snel den brief, en ja, waarlijk, daar stond het, zwart op wit! Het huis was met een belangrijk kapitaal belast; de landgoederen waren in prijs gedaald; niemand wilde er meer hypotheek op geven. Kortom, het zou en moest verkocht of in beslag genomen worden. De handen van Semmelman sidderden; er viel menige traan op den hardvochtigen brief, maar de harde woorden werden daardoor niet uitgewischt.

„Semmelman, oude kameraad! ween niet,” riep eindelijk de majoor; „wel, wel! gij moest mij troosten en nu moet ik het u doen; kom oude, moed gevat! wij zullen nog wel een plaatsje vinden, waar wij sterven kunnen; en bij elkan- der blijven wij toch, nietwaar?”

Hierop reikte hij den trouwen dienaar de hand en deze drukte haar vol eerbied en liefde aan zijn lippen, terwijl hij uitriep:

„Ja, zoolang God ons het leven spaart, blijven we bij elkander; o, ik zal werken, wat ik kan, opdat gij u in niets behoeft te bekrimpen.”

„Nu,” zeide de majoor lachende, „zoover zal het wel niet komen; ik heb immers mijn pensioen nog, en het oude huis in de stad.” Dit zeggende, rolden de tranen hem over de wangen.

Daar klonken plotseling van den dorpstoren weder de heldere klokketonen.

De beide grijsaards zagen bemoedigd naar omhoog; het was hen, als riepen de klokken hun toe: „Houdt moed! het zal alles beter gaan dan gij, arme menschenkinderen, denkt;

over u waakt een goedertieren en liefderijk God; vertrouw op Hem alleen; Hij zal het wèl maken. En zouden zij aan die stem geen gehoor geven, en op Hem vertrouwen, Die het reeds zoo dikwijls met hen wèl gemaakt had?

Op het buiten van onzen majoor stond heel wat schuld; maar het was ook een schoon landgoed, dat in een heerlijke streek lag. Het huis was wel ouderwetsch, maar toch zeer doelmatig en fraai ingericht. Toen dan ook de advokaat, terwijl hij een jaar geleden voor zaken eenige dagen bij den ouden majoor op het oude heerenhuis doorbracht, het murmelen der helder stroomende beek hoorde, de schoone, vette koeien in de heerlijk, groene weiden zag grazen, en zag, met welk een eerbied en liefde de majoor door iedereen in het dorp gegroet werd, had hij den wensch in zich voelen opkomen, om dat landgoed zelf te bezitten. Van dat oogenblik af deed hij zijn best om weldra heer en gebiedster van al deze heerlijkheden te worden; hij wist een bekende van hem over te halen, dat deze er een groote som op leende. Een nieuw kapitaal om het oude weder af te lossen, was, zoo dacht de advokaat, er niet op te bekomen, dus bij opzegging zou het goed moeten verkocht worden, en dan zou hij het kopen. Dit was, volgens zijn meening ten minste, geheel in orde en rechtvaardig.

Semmelman was onrustiger geworden; hij had een besluit genomen, waarvan hij het beste hoopte. Zwijgend drukte hij de hand van zijn meester en ging weder de trap af naar zijn kleine kamertje.

„Kom aan, Semmelman,” zeide hij tot zichzelf, „nu moet ik gevat, moet! Ik heb toch menigmaal voor het vuur der vijandelijke batterijen gestaan en zoo dikwijls de kogels dicht langs mijn ooren hooren suizen, en het heeft mij daarbij

nooit aan moed ontbroken, en nu beef ik als een klein kind. Kom, kom, dat ontbrak er nog maar aan om niet te durven; het komt er nu op aan je een man te betoonen."

Zoo ging hij nog een poos voort met zichzelf moed in te spreken.

Maar wat wilde die oude korporaal dan toch doen? Hij wilde dadelijk naar den graaf gaan, dezen met den droevigen toestand van zijn heer bekend maken en hem verzoeken het gewaarborgde kapitaal onder zekere voorwaarden te leenen. De graaf was immers de vriend van zijn heer? Deze mocht echter van die zaak niets weten. De arme, thans zoo zeer terneergedrukte majoor zou verrast worden, wanneer hij alles zoo bewerkt had. Hij trok zijn uniform aan, hing zijn paltas om, ging de trap af en klopte zacht aan de kamer van den graaf. Daar hij geen antwoord bekwam en en ook niets hoorde, ofschoon hij wel zesmaal geklopt had, deed hij eindelijk de deur open, maar van den graaf was geen spoor te ontdekken; wel greinsde hem het zwarte gelaat van Cesar tegen.

"Nu, wat willen met groote sabel bij massa graaf doen? Massa niet hier zijn; massa weggaan; wandelen gaan; schoone morgen, maar koud, zeer koud morgen in Duitschland zijn; bij ons warme morgens hebben," zeide de neger.

"Hoor eens, zwarte vriend! op een anderen tijd zal ik eens naar uw gebabbel hooren; maar zeg mij nu eens spoedig, waar mijnheer de graaf is; ik moet hem dadelijk spreken. Maar wacht eens, daar zou ik in mijn droefheid mijnheerden voorzanger geheel vergeten; hier is een brief, dien gij dadelijk op de orgelbank in de kerk leggen moet, hoort gij?"

"Orgelbank? Massa Semmelman! Wat is orgelbank?"

"Loop heen, domme zwarte, dat is de bank, waarop de organist zit, wanneer hij op het orgel speelt. Voorwaarts! marsch!"

"Halt," riep een zware stem, "hier, ook op de orgelbank; doe uw boodschap goed; zorg dat niemand u ziet en dat ge spoedig terug zijt."

Semmelman wist eerst niet, wat hem overkwam, want plotse-
ling stond de oude graaf voor hem, dien hij zooeven nog zoo
ijverig had gezocht. Doch, helaas! nu had hij zijn schoon
bestudeerde rede geheel vergeten! Hij werd beurtelings rood
en bleek, en trok bijna in een toestand van vertwijfeling
aan de kwast van zijn degen. Toen Cesar de kamer ver-
laten had, zeide de graaf:

„Hoor eens, Semmelman! ik weet, wat gij begeert. Zonder
dat gij en mijn oude vriend het wisten, heb ik u beluisterd,
en besloten ook datgene te doen, wat gij gaarne zoudt wen-
schen. Doch onder twee voorwaarden zal ik het doen. Ten
eerste, dat de majoor heden vóór kerktijd volstrekt niet
verneemt, dat ik hem helpen wil, verstaat gij? Opgepast dus!
Ten tweede moet gij dadelijk naar den schoolmeester gaan
en hem uitnoodigen morgen middag hier te komen eten. In
dien tusschentijd schrijf ik een brief aan den majoor, die
gij aan den majoor moet geven, als de kerk uit is. Neemt
gij die voorwaarden aan, Semmelman?”

„Zeker, zeker, heer ritmeester,” stamelde Semmelman, die
door de plotselinge vreugde als buiten zichzelf was; „gij
wilt dus mijn ouden heer helpen? En behoeft het niet buiten
deze muren bekend te worden? O, edele heer!” riep hij uit,
terwijl hij de hand van den graaf greep en die aan zijn
hart drukte: „Nu wil ik gaarne sterven!”

„Nog niet, Semmelman; God spare u nog lang tot blijd-
schap van mijn vriend en van mij, want ik wil niet gaarne
u weder verlaten; ik wensch dicht bij u mijn woning op
te slaan. Wallersee staat te koop, dat is niet ver van hier,
en wij kunnen dan spoedig bij elkander zijn.”

„Is het mogelijk!” riep de korporaal met verbazing uit.

„Ja, vriend! ik hoop dat dit spoedig kan geschieden,”
antwoordde de graaf; „betere bureu kan ik bezwaarlijk vin-
den. Maar nu verzoek ik u naar den meester te gaan. Nood-
dig hem vriendelijk uit, natuurlijk met zijn vrouw, en vraag
hem, of hij, indien het mogelijk is, nog vóór kerktijd een

oogenblik bij mij op mijn kamer komen kan; want dat ik hem noodzakelijk spreken moet."

"Voor u, heer ritmeester, loop ik door een vuur," zeide Semmelman.

"Ga dan heen, oude knaap! en spoed u naar den voorzanger."

Semmelman verliet dadelijk het vertrek; het draaide hem alles voor de oogen. Nog nooit was hem buiten alles zoo schoon voorgekomen; hij had op dit oogenblik wel alle menschen aan zijn hart willen drukken! De graaf begaf zich naar de deur van het naaste kamertje, toen plotseling Eduard in de deur verscheen en zijn oom om den hals viel met den uitroep: „O, beste oom, wat maakt gij mij toch in veel beschaamd!"

"Niet alzo, Eduard," antwoordde de graaf, „wanneer God ons over veel gesteld heeft, zal Hij ook veel van ons eischen; leer alleen uit mijn voorbeeld, hoe gij na mijn dood mijn en uw schatten besteden moet. Eduard! mijn beste jongen, gij zijt niet geschikt voor het hof evenmin als ik; wij moesten daarom maar hier in de omstreken blijven. Wat dunkt u? Gij zult u hier wel kunnen schikken, denk ik, in deze omgeving. Stil en rustig wil ik met u leven ver van het gedruisch en het gewoel der wereld; wij zullen met Gods hulp, met wat Hij ons schonk, de menschen rondom ons van zorg bevrijden en alle ellende en kommer trachten te lenigen. Wat dunkt u?"

Met blijdschap stemde Eduard met de plannen van zijn oom in.

Het wordt tijd, dat wij den heer Hermans eens in zijn woning opzoeken. In de eenvoudige huiskamer zit de heer des huizes voor de tafel en bladert in een koraalboek om

een toepasselijk stuk voor het voorspel in de godsdienst-oefening uit te kiezen. Zijn vrouw is bezig voor het ontbijt te zorgen. Zij heeft de kinderen eerst gewasschen, aangekleed en met hen gebeden. De kleine Johan, het sprekend evenbeeld van zijn vader, ~~laat zich zijn bekertje melk goed smaken~~; hij knijpt ten minste zijn oogjes vol innig behagen toe. De vrouw des huizes heeft nog niets gehad, maar als het de kinderen goed smaakt, dan is moeder al half verzadigd.

„Wel, Johan!” hooren we haar zeggen, „wat steekt gij groote stukken in den mond. En gij, Gustaaf, maak uw goed niet met vlekken; zie eens, daar hebt gij weder melk op uw schoone, Zondagsche boezelaar gemorst.”

Daar werd aan de deur geklopt.

„Er wordt geklopt! wie zou dat zoo vroeg zijn?” zeide juffrouw Hermans. „Toe, man, kijk eens even, wie daar is.”

Toen deze „binnen” geroepen had, ging de deur open en het vriendelijk, blijmoedige gelaat van onzen vriend Semmelman vertoonde zich door de opening.

„Stoor ik u ook?” vroeg hij, „ik kom wel zeer vroeg, waarde heer voorzanger en organist.”

„Kom binnen! waarde korporaal! kom binnen en ga zitten,” zeide de heer Hermans.

De kleine Gustaaf liet onmiddellijk zijn melk staan en liep naar den korporaal toe, terwijl hij riep:

„O, lieve heer Semmelman! gij hebt zeker iets voor mij medegebracht; gij zijt altijd zoo goed voor mij; mag ik op uw knie zitten en paardje rijden, heel hoog? Ge weet nog wel, hoe ik het gaarne heb!”

„Semmeman! Semmeman!” stotterde de kleine Johan, want voor ieder kind had de oude korporaal een vriendelijk woord en een vriendelijken blik. Al de kleinen hielden veel van hem.

„Stilte nu, kinderen,” zeide de vader. „Waaraan hebben wij uw vroegtijdig bezoek te danken, heer korporaal?”

„Ja, beste heer voorzanger! dat zal ik u zeggen. Daar is gisteravond een heer bij ons gekomen, een alleraardigst

man, daar kunt gij van op aan, en dat zult gij wel spoedig zien ook. Deze heer, graaf Von Stein genaamd, was vroeger ritmeester bij de groenen, bij de groene huzaren namelijk, en ik heb hem toen dikwijls in het vuur gezien; het zal nu wel twintig jaar geleden zijn, maar hij is nog altijd de oude."

"Maar ga voort, heer korporaal," zeide de heer Hermans ongeduldig.

"Ja, daar hebt gij gelijk in; ik zou op die wijze wel den ganschen dag kunnen voortpraten, alsof er niets anders te doen was. Nu dan: vooreerst moet gij morgenmiddag bij den heer majoor komen eten en natuurlijk uw vrouw medebrengen. Ten tweede moet gij zoo goed zijn, dadelijk bij den graaf te komen; want hij wil kennis met u maken, met u spreken en ik weet niet wat al meer. Wees maar niet bevreesd, heer voorzanger; de ritmeester is zeer vriendelijk en een waarlijk godveezend man; kom dus zoo spoedig als gij kunt."

"Maar wat wil die voorname heer van mij?" vroeg de heer Hermans.

"Daarvan kan ik u niets zeggen. Maar kom, ik moet dadelijk weg, want zij kunnen mij noodig hebben. Maak u nu maar gereed en kom dadelijk. Dag juffrouw, dag lieve kinderen! op een anderen keer brengt de oude Semmelman weer wat voor u mede, hoor, Gustaaf!"

"Wonderlijk," zeide de vrouw van den schoolmeester, toen de korporaal vertrokken was. "Wat zou die graaf van u moeten hebben?"

"Gij zijt heel nieuwsgierig, vrouwtje," zeide de heer Hermans, "maar daar het mij evenals u gaat, zal ik maar dadelijk gaan."

"Maar, Hermans, wat zullen wij morgenmiddag beginnen? Op het heerenhuis gaan eten en dat in zulke armoedige kleeren?"

"Och, bekommer u daarover niet, lieve vrouw," sprak de meester, "de majoor heeft immers de kleederen niet gevraagd, maar de beide arme stakkers, die er in zitten. En nu, vaar-

wel! God geve, dat het iets goeds moge zijn! Maar wacht..."

Hij sloot daarop zijn notenhouten latafel open, nam de brieven tasch er uit en stak deze in den grooten binnenzak van zijn rok.

De neger Cesar had de twee brieven voor den schoolmeester op de orgelbank nedergelegd, en stond reeds weder in de voorkamer van zijn heer, die juist in het kleine kamertje bezig was een grooten brief te verzegelen, welken hij aan zijn neef gaf, met verzoek haar aan Semmelman te geven. Deze laatste was weder thuis gekomen van zijn bezoek bij den schoolmeester en had zich afgezonderd, om den Heere te danken voor Zijn groote genade, daar Hij zulk een groot onheil van het huis zijns meesters had afgewend.

Intusschen was onze schoolmeester bij den graaf toege laten. „Mijn waarde schoolmeester!” zeide deze, „ik heb u een vriendelijk verzoek te doen.”

„Heer graaf, het zal mij aangenaam zijn er aan te kunnen voldoen,” antwoordde de schoolmeester.

„Ik weet,” hervatte de graaf, „dat gij een bekwaam orgelspeler zijt; nu hoor ik zoo gaarne de twee melodiën: „Wie maar den goeden God laat zorgen” en „den hoogen God alleen zij de eer!” Ik heb in verscheiden jaren geen goed orgelspel gehoord, daarom wilde ik u verzoeken, ~~daar de predikant het goed vindt, want hier is het bewijs,~~ het lied: „Wie maar den goeden God laat zorgen,” vóór de predikatie, en „den Hoogen God alleen zij eer!” na de predikatie te willen spelen. Wilt gij dat doen? Dan kunnen wij morgen aan tafel er nog wel eens over spreken.”

„De liederen wil ik gaarne spelen; maar vergeef mij, genadige heer, morgen moet ik voor een gewichtige zaak naar de stad.”

„Welzoo,” zeide de graaf, „en kan dat niet tot overmorgen wachten? Gij zoudt mij door uw afwezigheid een groot genot doen missen.”

„Neen, waarlijk, ik kan niet — ik heb — ik ben — ik heb — ik behoef het voor u, heer graaf! niet te verzwijgen, ik heb gisteren een rijken schat gevonden, dien ik vermoed, dat door een jongen heer verloren is, die gisteren zeer snel door het bosch reed.”

„En was het een rood lederen brieven-tasch?” riep de graaf in verrukking uit.

„Ja,” antwoordde de heer Hermans.

„O, welk een geluk! En waar is die brieven-tasch dan, die voor mij zoo oneindig veel waarde heeft?”

„Hier is zij,” zeide de heer Hermans, „en zijt gij de eigenaar, heer graaf? Wel, dan behoef ik ook morgen niet naar de stad gaan.”

„O, hoe gelukkig maakt gij mij, heer schoolmeester,” zeide de graaf wederom, „doch laat ons daarover zwijgen; de brieven-tasch is van mij, dat is zeker. Maar weet gij, wat er in is?”

„Ja, ik heb haar geopend,” zeide de heer Hermans.

„Er zijn drie duizend gulden in aan papieren geld; maar dat is niet alles. Zie, hier in ~~deze roode tasch~~ ~~tasch~~ liggen papieren, die voor mij en voor mijn neef onbetaalbaar zijn.”

„Ik dank God,” zeide de schoolmeester, „dat de brieven-tasch weder in handen van den eigenaar gekomen is; doch vergeef mij, heer graaf! ik moet nu naar de kerk om de klok te luiden.”

„Wacht een oogenblik! een oogenblik maar!” riep de graaf, doch de meester was reeds weg. Hij was gelukkig, want nu was hij van een groote verzoeking bevrijd. Maar de molenaar! die zestig gulden! Ik kan niet anders, dan het aan den Heere geheel overgeven. Hij zal het maken,” zoo dacht onze schoolmeester, terwijl hij naar de kerk ging.

Het klokgelui liet zich hooren, en noodigde de gemeente uit om in het huis des Heeren te komen. Met de bewoners van het heerenhuis traden ook de meeste dorpelingen de kerk binnen. Één gezicht stond er neerslachtig; het was dat van den ouden majoor. Hoeveel moeite hij ook deed om de zorgen van zijn gelaat te doen verdwijnen, het was hem niet mogelijk. Daar klonken de orgeltonen plechtig met een nog nooit gehoorde kracht door het kerkgebouw en men hoorde de heerlijke melodie van het schoone lied:

„Wie maar den goeden God laat zorgen.”

Zóó had de schoolmeester nog nooit gespeeld! Semmelman, die achter den stoel van den majoor zat, hoorde dit wel; tranen van blijdschap vloeiden over zijn wangen. Zijn hart was te vol om een woord te spreken.

De heer Hermans had de beide brieven op de orgelbank gevonden; de een bevatte de kwitantie van den molenaar, de andere hield de toezegging in van een jaarlijksche toelage van honderd gulden. Het briefje was alleen onderteekend: „Een vriend”.

O, wat ging het spel nu gemakkelijk, hoe plechtig ruischten de tonen door het kerkgebouw! Zijn handen vlogen als het ware over de toetsen!

De predikatie was geëindigd. Toen het amen uitgesproken was, speelde de schoolmeester nog het lied: „Den hoogen God alleen zij de eer” en daarna begaven allen zich huiswaarts. Nauwelijks thuis gekomen, overhandigde Semmelman den brief aan zijn meester.

De majoor las, las nog eens en zonk toen bewogen in de armen van zijn vriend. De brief van den graaf luidde als volgt:

„Heer broeder! Toevallig hoorde ik hedenmorgen vroeg, in welke verlegenheid gij u bevindt, en het speet mij zeer, dat gij u toen niet herinnerd hebt, dat ik u nog een belangrijke som verschuldigd ben. Ik ben u overigens nog veel meer schuldig, dan gij denkt. Ik heb u mijn leven te danken

in dien grooten strijd; voor die redding kan ik u niet dankbaar genoeg zijn. De Heere vergelde haar u! Gij hebt mij echter in dien tijd vijftienhonderd gulden geleend; en ik, die toenmaals nog vaandrig was, heb daaraan middelijkerwijs mijn verderen voorspoed te danken. Nu ben ik in staat u dit geleende met den aanzienlijk opgelopen interest terug te betalen en gij zult, wat er meer hierbij ingesloten is, wel als een blijk van dankbaarheid van mij willen aannemen. Ik hoop, dat de nevensgaande som voldoende zal zijn om u in het bezit van het heerenhuis en het park te doen blijven. Is zij echter niet toereikend, herinner u dan, dat gij mijn broeder en mijn oude krijgsmakker zijt. Daar ik geen dank verdiend heb, zoo verzoek ik u, wanneer gij iemand danken wilt, het dan God alleen te doen, aan Wien wij alles verschuldigd zijn. Ik hoop dicht in uw nabijheid te blijven wonen, en wensch, dat gij mij altijd zult blijven houden voor

Uw geliefden vriend,
VON STEIN.

Gustaaf Von Stein kocht Wallersee; Eduard bleef bij zijn oom en huwde na eenigen tijd met een degelijke vrouw uit den omtrek en de oude ritmeester mocht nog het genoegen smaken van zich door vijf kleinen omringd te zien. Des Zondags gingen zij naar den majoor, of deze kwam bij hen. Natuurlijk was Semmelman daar altijd bij en zoo leefden de beide huisgezinnen nog vele jaren in voorspoed en vrede met elkander. De oude ritmeester was de eerste, die door den dood werd weggenomen om in te gaan in de vreugde zijns Heeren. Daarna volgde de majoor, die slechts weinige weken door Semmelman overleefd werd. Zij liggen beiden naast elkander op het kerkhof, en zijn bij de dorpe-

lingen nog niet vergeten, maar hun namen worden nog in dankbare nagedachtenis gehouden.

„En hoe ging het met de heer Hermans,” zal de lezer wel vragen. De ritmeester had de drie duizend gulden, die in de brieven tasch waren, aan de kinderen van den meester geschonken. Wij zullen hem nog eens gaan bezoeken. Zie, daar zit hij, omringd van zijn kinderen, in den tuin, vol genot zijn pijp te rooken. Zijn kinderen zijn netjes en fatsoenlijk gekleed; het jongste meisje staat met saamgevouwen handjes voor haar moeder en leert zijn lievelingslied: „Wie maar den goeden God laat zorgen”. Op de tuintafel dampet in sierlijke kopjes de smakelijke koffie en het ontbijt, dat gereed staat, lokt tot deelname uit. Zijn vrouw ziet er veel beter uit en van uit de naburige stal hoort men het vroolijk geloei van een tweetal koeien. Een dienstbode loopt voortdurend heen en weder. Vóór de heer Herman ligt zijn Bijbel opengeslagen — en thans is het geen droom meer, het is werkelijkheid geworden.

Treed vroolijk voort op 's Heeren wegen.
 En neem uw plicht getrouw in acht;
 't Wordt eindelijk alles u ten zegen,
 Wanneer gij biddend daarop wacht.
 Wie slecht geloovig op Hem ziet,
 Begeeft, verlaat Hij eeuwig niet.
